

Aan zijne Excellenties:

De Minister van Financiën
De Minister van Veiligheid en Justitie

Bilthoven, 27 februari 2018

Referentie: Consultatiereactie Verbond uitvoeringsbesluit Wwft 2018
Betreft: Commentaar in het kader van internetconsultatie

Geachte heren,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om namens FBNed | Familiebedrijven Nederland deel te nemen aan de internetconsultatie inzake de vierde anti-witwasrichtlijn en de verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie (Uitvoeringsbesluit Wwft 2018) hierna ook te noemen: ontwerp Uitvoeringsbesluit Wwft 2018. Wij verzoeken u acht te slaan op deze reactie.

FBNed is de vereniging voor Nederlandse ondernemende families en behartigt de belangen van het familiebedrijf. Onze leden zijn gezamenlijk goed voor ruim 260.000 banen en dragen voor € 46 miljard bij aan het BNP.

Belang van familiebedrijven

Familiebedrijven zijn de meest duurzame ondernemingsvorm en handelen met een lange termijn visie, zij zijn risicobewust en bovengemiddeld effectief in hun innovaties. Samen leveren de ruim 270.000 familiebedrijven in Nederland een bijdrage van 53% aan het BNP en voorzien zij in 49% van de werkgelegenheid. Familiebedrijven zijn de hoeksteen van de economische samenleving en zijn cruciaal voor innovatie, groei en werkgelegenheid (Bronnen: CBS, Familiebedrijven in Nederland, april 2017 en Universiteit Nyenrode/Ministerie van Economische Zaken, Family Business in the Netherlands, 2010)

De families achter die bedrijven opereren over het algemeen op de achtergrond, omdat zij het bedrijfsbelang en daarmee continuïteit vooropstellen. Zij nemen verantwoordelijkheid voor hun onderneming en de werkgelegenheid. Het familiekapitaal zit voor het grootste deel vast in de onderneming. Als geen ander weten deze families dat hun persoonlijke reputatie onlosmakelijk verbonden is met het bedrijf. Onjuist handelen raakt hen direct.

In familiebedrijven zitten eigenaren en bedrijf meestal op één lijn om de continuïteit van het familiebedrijf te borgen en goed te kunnen ondernemen. Door invoering van het UBO-register, op de manier zoals de UBO definitie nu voorgesteld is, komt dit gemeenschappelijk belang in gevaar.

Definitie van belang voor het op te richten UBO register

Om tot succesvolle implementatie van het UBO-register te komen, die past binnen de richtlijn, moet er politiek draagvlak zijn, maar moeten de familiebedrijven, als motor van de Nederlandse economie, niet onnodig geraakt worden. Dit is mogelijk, maar niet met het huidige wetsvoorstel.

Een succesvolle implementatie is essentieel. Anders gaan de eigenaren van familiebedrijven, die vanwege veiligheid en vertrouwelijkheid anonimiteit verkiezen, zich terughoudend opstellen. Dan zal het register eerder contraproductief werken voor het doel van de richtlijn en uiteindelijk tot minder transparantie leiden. Zo creëert de wetgever een situatie die niemand wil.

Familiebedrijven zijn dankbaar dat ze in Nederland kunnen en mogen ondernemen. Dat in Nederland privacy hoog in het vaandel staat is daarbij een belangrijke randvoorwaarde. Wij willen graag blijven ondernemen en zo bijdragen aan ons land, wij zijn ook voor een effectieve fraudebestrijding, maar dat mag niet ten koste gaan van een te grote inbreuk op de privacy van de vele eigenaren van familiebedrijven.

STAK en certificaathouders

Wanneer we spreken over de invoering van een 'UBO-register', is de meest essentiële vraag wat een 'UBO' is. Met name bij familiebedrijven speelt dit een rol, omdat zij vaak werken met een Stichting Administratie Kantoor (StAK).

Een StAK is voor familiebedrijven een manier om continuïteit van de onderneming te waarborgen en de zeggenschap over de onderneming goed te regelen. Deze stichting heeft tot doel het beheren van de aandelen en het uitoefenen van het stemrecht daarop om zo de continuïteit van het bedrijf en het bestuur te borgen. Een StAK maakt het mogelijk om de twee kernelementen van een aandeel structureel van elkaar te scheiden: het stemrecht (macht/zeggenschap/'aan de touwtjes trekken') en het economisch recht. De StAK is een instrument dat een wettelijke basis heeft met rechtskracht naar derden. Het StAK bestuur is stemgerechtigd in de algemene vergadering en beslist hoe in de algemene vergadering van het betreffende familiebedrijf wordt gestemd over de meest wezenlijke besluiten. Wij zijn van mening dat wanneer de zeggenschap van een familiebedrijf ondergebracht is bij een StAK, het StAK-bestuur zou moeten kwalificeren als UBO. Zij zijn degenen die 'aan de touwtjes' trekken.

In het voorgestelde UBO-definitie voor stichtingen lijkt een weeffout te zitten, waardoor het onlogisch en onwerkbaar is in de praktijk. Kunt u aangeven of het inderdaad de bedoeling is dat alle houders van certificaten van aandelen als UBO's aangemerkt zouden moeten worden in geval van certificering van aandelen middels een stichting administratiekantoor (StAK)? Waarom ontbreekt voor het identificeren van UBO's van stichtingen het criterium van de omvang van het belang van de UBO ("die de uiteindelijke eigenaar is (zijn) van of zeggenschap heeft (hebben) over een juridische entiteit via het rechtstreeks of onrechtstreeks houden van een toereikend percentage van de aandelen of de stemrechten of van het eigendomsbelang in die entiteit ..., of via zeggenschap met andere middelen"), zoals dat wel geldt bij vennootschapsrechtelijke entiteiten (artikel 6 lid 3 onder a. van de vierde anti-witwasrichtlijn)?

De vierde anti-witwasrichtlijn laat ruimte toe om het criterium van de omvang van het belang in het vermogen van de stichting vergelijkbaar als dat geldt voor vennootschapsrechtelijke entiteiten, voor stichtingen in de Nederlandse implementatiewet toe te voegen.

Het begrip 'begunstigde' wordt noch in AMLD4, noch in Nederlandse parlementaire stukken, noch in de toelichting bij het conceptbesluit van enige toelichting voorzien. Aangezien het denkbaar is dat stichtingen grote aantallen begunstigden moeten gaan inschrijven, is van belang dat hier duidelijkheid over ontstaat.

Wanneer alle certificaathouders als "begunstigden" en daarmee als UBO's aangemerkt zouden worden, zou dat verstrekkinge gevolgen hebben voor onze leden en alle familiebedrijven die met een StAK werken. Vanuit privacy oogpunt, maar ook om praktische redenen is dit zeer onwenselijk en niet te accepteren. Wij herhalen de boodschap dat het StAK-bestuur zou moeten kwalificeren als UBO. Zij zijn degenen die 'aan de touwtjes' trekken.

Bepaling UBO definitie en Europese context

Wij hebben met interesse het debat op 21 feb jl., gevolgd en zijn verheugd dat de minister een voorhangprocedure heeft toegezegd ten aanzien van de amvb's over het onderhavige onderwerp. Wat ons betreft zou het parlement bij uitstek het aangewezen orgaan zijn om zich over de reikwijdte daarvan uit te spreken. Het belang en de risico's zijn te groot om de concretisering van de UBO buiten de Tweede Kamer om te regelen.

In het debat werd een motie ingediend over de verlaging van het 25% criterium voor vennootschappen naar 10%. Los van inhoudelijke argumenten is dit niet wat in Europese context afgesproken is. Dat is echt onwerkbaar en onacceptabel en wij verwachten dat de regering bij haar eerder aangekondigde standpunt blijft en de grens niet zal verlagen.

Slotopmerkingen

Graag brengen wij ook onze reactie op de consultatie met betrekking tot het voorstel Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden van 28 april 2017 nogmaals onder uw aandacht. Dat is, ook voor het onderhavige ontwerpbesluit, nog steeds relevant.

Als belangenbehartiger van familiebedrijven roept FBNed het kabinet op om niet mee te gaan met de transparantie trein, maar haar verantwoordelijkheid te nemen voor de bescherming van de privacy in het uitvoering geven aan de vierde anti-witwas richtlijn. De minister heeft aangegeven in de eerste helft van 2018 met een wetsvoorstel te komen voor de invoering van het UBO-register. Wij vragen de minister het openbare gedeelte van het register zo beperkt mogelijk te houden en daar alleen toegang toe te geven als er gedefinieerde zwaarwegende redenen zijn. Tenslotte vragen wij de minister om met zijn Europese collega's de gevaren van het UBO-register voor de privacy van grote groepen burgers te bespreken en te bekijken welke aanpassing van AMLD 5 noodzakelijk is.

Hoogachtend,

Albert Jan Thomassen en Stefan Tax
FBNed | Familiebedrijven Nederland